

HARKU VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Meriküla

26. märts 2026 nr 35

**Harku valla arvamus Sokkel Karjäärid
OÜ poolt 31.05.2023 esitatud geoloogilise
uuringu loa taotluse kohta**

1. Faktilised asjaolud

1.1. Sokkel Karjäärid OÜ esitas 31.05.2023 Keskkonnaametile geoloogilise uuringu loa taotluse Vääna uuringuruumi osas (**edaspidi: Taotlus**).

Keskkonnaamet saatis 09.06.2023 kirjaga nr DM-124972-4 Taotluse Harku vallale arvamuse avaldamiseks.

Harku Vallavolikogu võttis 29.06.2023 vastu otsuse nr 49, milles Harku vald teatas, et ei nõustu Taotluse alusel Sokkel Karjäärid OÜ-le geoloogilise uuringu loa andmisega.

1.2. Sokkel Karjäärid OÜ esitas 27.07.2023 Tallinna Halduskohtule kaebuse, milles palus tunnistada Harku Vallavolikogu 29.06.2023 otsuse nr 49 õigusvastaseks ning palus kohustada Harku valda uuesti otsustama Taotluse kooskõlastamise üle kahe kuu jooksul alates kohtuotsuse jõustumisest.

Tallinna Halduskohus tegi 16.11.2023 haldusasjas nr 3-23-1666 kohtuotsuse, millega Sokkel Karjäärid OÜ kaebus rahuldati.

Harku vald esitas Tallinna Halduskohtu 16.11.2023 kohtuotsuse peale haldusasjas nr 3-23-1666 apellatsioonkaebuse. Tallinna Ringkonnakohtus tegi 26.02.2025 haldusasjas nr 3-23-1666 kohtuotsuse, millega jäeti Harku valla apellatsioonkaebus rahuldamata ning Tallinna Halduskohtu otsus muutmata.

Harku vald esitas Tallinna Ringkonnakohtu 26.02.2025 kohtuotsuse peale haldusasjas nr 3-23-1666 kassatsioonkaebuse. Riigikohus tegi 17.02.2026 kohtumääruse, millega jäeti Harku valla kassatsioonkaebus menetlusse võtmata.

1.3. Võttes kokku käesoleva otsuse punktis 1 toodut, märgib Harku vald, et 17.02.2026 on jõustunud Tallinna Halduskohtu 16.11.2023 kohtuotsus ja Tallinna Ringkonnakohtu 26.02.2025 kohtuotsus haldusasjas nr 3-23-1666. Sellest johtuvalt lasub Harku vallal kohustus uuesti avaldada oma seisukoht Taotluse alusel Sokkel Karjäärid OÜ-le geoloogilise uuringu loa andmise küsimuses kahe kuu jooksul alates kohtuotsuste jõustumisest haldusasjas nr 3-23-1666 ehk hiljemalt 17.04.2026.

2. Maapõueseadusest (MaaPS) ja kohtupraktikast nähtuvatest suunistest, mida kohalikul omavalitsusel tuleks silmas pidada arvamuse kujundamisel geoloogilise uuringu loa andmise osas

2.1. MaaPS §-i 26 kohaselt on geoloogilise uuringu loa väljastamise üle otsustamine Keskkonnaameti pädevuses. Samas ilmneb MaaPS 35 lg 1 p-st 10, et geoloogilise uuringu loa väljastamise eeltingimuseks on kohaliku omavalitsuse, kelle territooriumil geoloogilise uuringu teostamine peaks aset leidma, nõusolek geoloogilise uuringu loa väljastamiseks.

Seonduvalt kohaliku omavalitsuse nõusolekuga MaaPS § 35 lg 1 p 10 tähenduses omavad tähtsust kohtute järgmised suunised:

- Riigikohtu poolt 30.09.2009 põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr. 3-4-1-9-09 tehtud kohtuotsuse punktist 33 ilmneb, et kohaliku omavalitsuse poolt antavas seisukohas, millega keeldutakse kooskõlastuse andmisest geoloogilise uuringu loa väljastamiseks peab nähtuma, *„millised on need omavalitsusüksuse ja kohaliku kogukonna huvid, mille tõttu konkreetsetes asukohas ei peaks olema võimalik teha ... geoloogilist uuringut või rajada kaevandust“*;
- Riigikohtu poolt 10.06.2010 haldusasjas nr. 3-3-1-38-10 tehtud kohtumääruse punktist 17 nähtub, et kooskõlastuse andmise otsustamisel lähtub kohalik omavalitsus omavalitsusüksuse ja kohaliku kogukonna huvidest;
- Tallinna Ringkonnakohus on 06.11.2012 haldusasjas nr. 3-11-1018 tehtud kohtuotsuse punktis 14 märkinud, et *„[o]lenemata sellest, et maavarade uurimise ja kaevandamise üle lõplike otsuste tegemine ei ole kohaliku elu küsimuseks, on kohaliku omavalitsuse roll nõusoleku andmise või sellest keeldumise otsustamisel tuua välja just omavalitsusüksuse ja kohaliku kogukonna huvid“*;
- Riigikohtu poolt 11.11.2015 haldusasjas nr. 3-3-1-37-15 tehtud kohtuotsuse punktis 11 on selgitatud: *„Nõusoleku andmise otsustamisel teostab kohalik omavalitsus oma põhiseaduslikku enesekorraldusõigust. Kohalik omavalitsus lähtub seejuures omavalitsusüksuse ja kohaliku kogukonna huvidest, kaaludes muuhulgas keskkonnanahoiualased ja sotsiaalseid argumente“*.

Harku Vallavolikogu arvates järeldub kohtute neljast viimati nimetatud seisukohast, et avaldades arvamust Taotluse alusel geoloogilise uuringu loa andmise osas, tuleb Harku vallal hinnata valla ja kohaliku kogukonna huvisid seonduvalt Sokkel Karjäärid OÜ poolt esitatud Taotlusega.

2.2. Riigikohtu poolt 11.11.2015 haldusasjas nr. 3-3-1-37-15 tehtud kohtuotsuse punktides 12 ja 13 on viidatud sellele, et kohaliku omavalitsuse nõustumine uuringuloo andmisega ei piira kohaliku omavalitsuse võimalust kaevandamisloa kooskõlastamisest keelduda ning et geoloogilise uuringu tulemustel on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringule kaevandamist ei järgne.

Siiski viitavad Taotluses toodud seisukohad sellele, et Sokkel Karjäärid OÜ sooviks Taotluse esitamisel on, et lõpptulemusena õnnestuks saada kaevandamisluba liiva ja/või kruusa kaevandamiseks Väana uuringuruumis. Nii nähtub Taotluse seletuskirja leheküljelt 3, et geoloogilise uuringu eesmärk on välja selgitada liiva ja kruusa võimalikud perspektiivsed kaevandamistingimused. Samuti on toodud Taotluse leheküljel 3 esile: *„Kui peale geoloogilise uuringu andmete analüüsi selgub, et taotletava uuringuruumi piires leidub kaevandamiseks sobilikku materjali, valitakse perspektiivsed varu arvutuse (tulevased kaevandamise) alad, mis sobiksid ümbruskonnale ja mida saab arutada peale uuringuid huvitatud isikutega (kohalikud elanikud ja kohalik omavalitsus).“*

Seega on Harku Vallavolikogu hinnangul antud juhul tegemist olukorraga, kus Taotlus on esitatud just nimelt seetõttu, et tulevikus oleks võimalik taotleda kaevandamisluba liiva ja/või kruusa kaevandamiseks.

3. Harku valla sisulised seisukohad Taotluse osas

Harku vald vaidleb jätkuvalt Taotlusele vastu ja ei ole nõus Taotlusest lähtudes geoloogilise uuringu loa andmisega Sokkel Karjäärid OÜ-le. Viimatist seisukohta põhjendab Harku Vallavolikogu alljärgnevaga.

3.1. Harku Vallavolikogu 25.09.2025 määrusega nr 25 on moodustatud Vääna-Jõesuu metsa maastikukaitseala, keelates selle territooriumil maavarade kaevandamise

3.1.1. Tallinna Ringkonnakohus on 14.04.2022 haldusasjas nr 3-20-2094 tehtud kohtuotsuse motiveeriva osa punktis 17 selgitanud: „*Uuringuloo andmisest keeldumine kaevandamisega seotud põhjendustel võiks põhimõtteliselt kõne alla tulla siis, kui juba uuringuloo menetluses on ilmselge, et kaevandamisloa andmine konkreetsetes uuringuruumis on välistatud – sel juhul võiks väita, et uuringuloo andmine ja selle alusel geoloogilise uuringu tegemine selles uuringuruumis on eesmärgitu.*“

Samale seisukohale on asunud ka Tallinna Halduskohus haldusasjas nr 3-23-1666, milles raames vaieldi Harku Vallavolikogu 29.06.2023 otsuse nr 49 üle, 16.11.2023 tehtud kohtuotsuse motiveeriva osa punktis 9: „*Uuringuloo andmisest keeldumine kaevandamisega seotud põhjendustel võiks põhimõtteliselt kõne alla tulla siis, kui juba uuringuloo menetluses on ilmselge, et kaevandamisloa andmine konkreetsetes uuringuruumis on välistatud – sel juhul võiks väita, et uuringuloo andmine ja selle alusel geoloogilise uuringu tegemine selles uuringuruumis on eesmärgitu (TlnRnKo 14.04.2022, 3-20-2094, p 17).*“ Tallinna Ringkonnakohus jättis 26.02.2025 haldusasjas nr 3-23-1666 tehtud kohtuotsusega Tallinna Halduskohtu 29.06.2023 kohtuotsuse muutmata ja nõustus seega Tallinna Halduskohtu viimati tsiteeritud seisukohaga.

Seega ilmneb Tallinna Ringkonnakohtu 14.04.2022 kohtuotsuse haldusasjas nr 3-20-2094 motiveeriva osa punktist 17 ning Tallinna Halduskohtu 29.06.2023 kohtuotsuse haldusasjas nr 3-23-1666 motiveeriva osa punktist 9, et kohalik omavalitsus võib põhjendada geoloogilise uuringu loa väljastamiseks nõusoleku andmisest keeldumist maavara kaevandamisesse puutuvate argumentidega juhul, kui kaevandamisloa andmine konkreetsetes uuringuruumis on välistatud.

3.1.2. Harku Vallavolikogu 25.09.2025 määrusega nr 25 moodustati Vääna-Jõesuu metsa maastikukaitseala (**edaspidi: Kohalik kaitseala**).¹ Taotluses nimetatud põhjapoolne lahustükk, keskmine lahustükk ja lõunapoolne lahustükk paiknevad kõik Kohaliku kaitseala territooriumil.

Vastavalt Harku Vallavolikogu 25.09.2025 määruse nr 25 § 6 lg 1 p-le 1 on Kohaliku kaitseala territooriumil maavarade kaevandamine keelatud. Seega on Harku Vallavolikogu 25.09.2025 määruse nr 25 § 6 lg 1 p-ga 1 sõnaselgelt välistatud maavarade kaevandamine Kohaliku kaitseala territooriumil ilma erandeid tegemata. Sellest johtuvalt ei oleks võimalik väljastada kaevandamisluba liiva ja/või kruusa kaevandamiseks Taotluses nimetatud põhjapoolsel lahustükil, keskmisel lahustükil ja/või lõunapoolsel lahustükil. See tähendab, et uuringuloo andmine ja selle alusel geoloogilise uuringu tegemine Vääna uuringuruumi põhjapoolsel, keskmisel ja lõunapoolsel lahustükil oleks eesmärgitu. Tallinna Ringkonnakohtu 14.04.2022 kohtuotsuse haldusasjas nr 3-20-2094 motiveeriva osa punktis 17 ning Tallinna Halduskohtu 29.06.2023 kohtuotsuse haldusasjas nr 3-23-1666 motiveeriva osa punktis 9 avaldatut silmas pidades keeldub Harku vald nõusoleku andmisest Taotluse alusel geoloogilise uuringu loa väljastamiseks.

---

¹ Harku Vallavolikogu 25.09.2025 määrus nr 25 on kättesaadav veebilehelt <https://www.riigiteataja.ee/akt/407102025018>

3.2. Geoloogilise uuringu teostamisele on väga suur vastuseis

Vääna-Jõesuu Külaselts algatas veebilehel petitsioon.ee 19.10.2023 allkirjade kogumise avaldamaks vastuseisu geoloogilise uuringu loa väljastamisele Sokkel Karjäärid OÜ-le Vääna uuringuruumis ning geoloogilise uuringu teostamisele tõenäoliselt järgnevale kaevandamisele. Vääna-Jõesuu Külaseltsi poolt keskkonnas petitsioon.ee avaldatud tekstist nähtub: „*Rapla firma Sokkel Karjäärid OÜ on asunud ette valmistama kaevanduse rajamist Vääna-Jõesuus ranna lähedastesse puhkemetsadesse. Kuigi Harku vallavolikogu lükkas firmaavalduse kaevanduse rajamist ettevalmistavat uuringut läbi viia ühehäälselt tagasi, kaebas firma valla kohtusse eesmärgiga saada kaevanduse ettevalmistamiseks vajalik luba valla ja kohalike inimeste vastuseisust kohtu kaudu mööda minnes. Volikogu otsus on leitav siit <https://atp.amphora.ee/harkuvv/index.aspx?itm=855189> Käesolevaga väljendame oma vastuseisu:*

1. Kaevanduse rajamisele Vääna-Jõesuu ja Naage ümbrusesse metsa;
2. Kaevandusfirma geoloogilisele uuringu läbiviimisele. Geoloogiline uuring on kaevanduse rajamiseks esimene samm. Uuringu läbiviimine annab teatud ajal eesõiguse maavara kaevandamise loa saamiseks. Uuringuga metsa rajataval 65 puuraugul (sügavus 35 m) ja samal arvul ekskavaatoriga kaevataval 7 m süvendil on arvestatav keskkonnamõju.

...
Uuringualad on Vääna-Jõesuu ranna lähedased männimetsad, mille radu inimesed kasutavad jalutamiseks, sportimiseks ja erinevate metsaandide korjamiseks. Aladel ja nende ümbruses on rikkalik loomastik, sealhulgas mitmeid kaitsealuseid liike ja samuti rikkalik taimestik sealhulgas on need peamised Vääna-Jõesuu kandi mustika- ja seenemetsad.

...
Uuringualad on Harku valla, aga ka Tallinna linna elanike armastatud puhkekoht ja selle ümber on hinnatud väikeelamute piirkonnad. Kaevanduste uuringualadele rajamise korral asendub Vääna-Jõesuu rannalähedase metsa miljöo tehnogeense keskkonnaga, kus kogu tegevus on suunatud vaid ühele eesmärgile – maavara kaevandamisele.“

Petitsiooni allkirjastas kokku 4826 inimest.² See kinnitab, et geoloogilise uuringu teostamisele on paljude inimeste ja sealhulgas väga suure osa kohaliku kogukonna vastuseis. Seega ei ole Sokkel Karjäärid OÜ-le Taotlusest lähtudes geoloogilise uuringu loa väljastamine kooskõlas kohaliku kogukonna huvidega. Kuivõrd esineb suur vastuseis Taotlusest lähtudes geoloogilise uuringu loa väljastamisele, siis ka seetõttu keeldub Harku vald nõusoleku andmisest Sokkel Karjäärid OÜ-le geoloogilise uuringu loa väljastamiseks.

Mitmed kohalikud elanikud (u 8) on teatanud enda vastuseisust geoloogilisele uuringule ja kaevandamisele otse Keskkonnaametile. Elanike avalduste laekumine on nähtav keskkonnaotsuste infosüsteemist Kotkas.³

3.3. Puudub riigi huvi liiva ja/või kruusa kaevandamiseks Taotluses nimetatud põhjapoolisel lahustükil, keskmisel lahustükil ja/või lõunapoolisel lahustükil

Toimub Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu projekti (**edaspidi: Teemaplaneeringu projekt**) menetlemine. Nähtuvalt Teemaplaneeringu projekti seletuskirja⁴ leheküljelt 12 on „teemaplaneeringu koostamise eesmärk ... koostöös kohalike kogukondade ja kohalike omavalitsustega:

² Petitsiooni tekst on kättesaadav veebilehelt <https://harku.ee/vaana-joesuu-metsa-kohalik-maastikukaitseala>

³

https://kotkas.envir.ee/permits/public_application_view?search=1&applicant=Sokkel%20Karj%C3%A4ri&d%20O%C3%9C&proceeding_public_status=YM&proceeding_id=25456

⁴ Harju maakonna maavarade teemaplaneeringu projekti seletuskiri on kättesaadav veebilehelt https://www.riigiplaneering.ee/maakonnaplaneeringud/harju-maakonna-maavarade-teemaplaneering/dokumendid?view_instance=0&current_page=1#vastuvotmine

- kaardistada ja leppida kokku riigi huviga alad ehitusmaavarade uurimiseks ja kaevandamiseks, et panustada varustuskindluse tagamisse aastani 2050 ning määrata alade kasutuselevõtu ajaline prioriteetsus;
- alade määramisel seada tingimused kaevandamisega seotud tegevuste negatiivsete mõjude leevendamiseks ja karjäärade korrastamiseks“.

Teemaplaneeringu projekti seletuskirja leheküljel 92 on märgitud: „Teemaplaneeringus ei prioritseeritud liiva riigi huviga alasid, vaid määrati mitmest alast koosnevad suuremad piirkonnad, kuhu suunata ja kus on võimalik teostada liiva kaevandamist ja uuringuid. Selline lähenemine aitab tagada paindlikkust ja võimaldada ettevõtetel valida optimaalne kaevandamiskoht, arvestades nii maavara kvaliteeti kui ka keskkonnatingimusi. Samuti tagab see riigi huviga piirkondades piisava liiva varustuskindluse pikemas perspektiivis. Harju maakonnas pärineb enamuse liiva pakkumisest peamiselt kahest suuremast asukohast – Tallinn - Saku ja Kuusalu - Soodla piirkonnast. Nende kahe juba toimiva kaevandamise piirkonna osas määrati riigi huviga alad.“

Teemaplaneeringu projekti seletuskirja lehekülgedel 97-98 on toodud esile: „Teemaplaneeringus ei käsitletud kruusa riigi strateegilise ruumilise planeerimise vaatest. Planeeringu koostamisel ei joonistunud välja kruusa osas strateegiliselt planeeritavaid alasid ega piirkondi, vaid esile tõusid peamiselt olemasolevate karjäärade võimalikud laiendused ning väiksemad potentsiaalsed uued alad. ... Tulenevalt sellest ei määratud teemaplaneeringuga strateegilisi alasid kruusa kaevandamiseks, vaid keskenduti läbi mõjude hindamise soovitude andmisele kruusa kaevandamise planeerimiseks kohalikul tasandil, lubade taotlemiseks ning võimalike leevendusmeetmete rakendamiseks.“

Teemaplaneeringu lahendus on valminud ja esitatakse lähiajal Vabariigi Valitsusse vastu võtmise üle otsustamiseks.⁵

2023. aasta novembris jõudis Kliimaministeeriumist Harku vallani teave selle kohta, et riigil puudub huvi liiva ja/või kruusa kaevandamise vastu Taotluses nimetatud põhjapoolsel lahustükil, keskmisel lahustükil ning lõunapoolsel lahustükil. Kirjalikult väljendab Kliimaministeerium oma seisukohta riigi huvi suhtes vaid siis, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõustunud geoloogilise uuringuloa andmisega ja ettevõtte on teinud ettepaneku taotleda loa andmise nõusolekut Vabariigi Valitsuselt (vt MaaPS § 35 lg 3).

“Kliimaministeerium hindab riigi huvi olukorras, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõustunud geoloogilise uuringuloa või kaevandamisloa andmisega ja ettevõtte on teinud Keskkonnaametile ettepaneku pöörduda Vabariigi Valitsuse poole. Sellisel juhul küsib Keskkonnaamet Kliimaministeeriumilt maapõueseaduse kohaselt riigi huvi olemasolu. Varasemates loa taotluse menetluse etappides Kliimaministeerium selliselt riigi huvi ei hinda.“ (Kliimaministeeriumi 08.12.2023 e-kiri).

Võttes arvesse riigi huvi puudumist liiva ja/või kruusa kaevandamise vastu Taotluses nimetatud põhjapoolsel lahustükil, keskmisel lahustükil ja/või lõunapoolsel lahustükil, on samuti Harku valla hinnangul põhjendatud mitte nõustuda Taotlusest lähtudes geoloogilise uuringu loa andmisega Sokkel Karjäärid OÜ-le. Pidades silmas Kohaliku kaitseala moodustamist (vt käesoleva otsuse punkt 3.1.), suurt vastuseisu geoloogilise uuringu teostamisele ja sellele järgneda võivale kaevandamisele (vt käesoleva otsuse punkt 3.2.) ning riigi huvi puudumist liiva ja/või kruusa kaevandamise vastu Taotluses nimetatud põhjapoolsel lahustükil, keskmisel lahustükil ja/või lõunapoolsel lahustükil, oleks geoloogilise uuringu teostamine eesmärgitu.

⁵ <https://www.riigiplaneering.ee/uudised/valminud-harju-maavarade-planeeringulahendus>

Riigikohtu poolt 11.11.2015 haldusasjas nr. 3-3-1-37-15 tehtud kohtuotsuse punktis 14 on märgitud: „*Kui asjaoludest tulenevalt on ebatõenäoline, et uuringute eesmärgiks seatud kaevandamine tulevikus võimalikuks osutub, on see üks kaalutlus, mida uuringuloa kooskõlastamisel arvestada.*“ Harku Vallavolikogu arvates muudab riigi huvi puudumine kaevandamise vastu Taotluses nimetatud lahustükil või lahustükkidel koosmõjus Kohaliku kaitseala moodustamise ning suure vastuseisuga geoloogilise uuringu teostamisele ja sellele tõenäoliselt järgnevale kaevandamisele geoloogilise uuringu eesmärgiks seatud liiva ja/või kruusa tulevikus kaevandamise ebatõenäoliseks.

Tulenevalt eeltoodust ja MaaPS § 27 lg 7 alusel Harku Vallavolikogu otsustab:

1. Mitte nõustuda Harku vallas Vääna-Jõesuu külas Vääna uuringuruumis Sokkel Karjäärid OÜ-le liiva geoloogilise uuringu loa andmisega.
2. Teavitada, et Harku Vallavolikogu tõenäoliselt ei nõustu Vääna uuringuruumis liiva ja/või kruusa kaevandamisega.
3. Otsus teha teatavaks Keskkonnaametile.
4. Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul selle teatavakstegemisest arvates, esitades vaide Harku Vallavolikogule haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.
5. Otsus jõustub teatavakstegemisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Katrin Graverson
Vallavolikogu esimees